Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

21. března 2018 * [i]

„Řízení o předběžné otázce – Sociální zabezpečení – Dohoda mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací – Koordinace systémů sociálního zabezpečení – Nařízení (ES) č. 883/2004 – Články 7, 63 a 64 – Dávky v nezaměstnanosti – Nezaměstnaná osoba odcházející do jiného členského státu – Zachování nároku na dávky – Doba“

Ve věci C-551/16,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Centrale Raad van Beroep (odvolací soud ve věcech sociálního zabezpečení a veřejné služby, Nizozemsko) ze dne 26. října 2016, došlým Soudnímu dvoru dne 31. října 2016, v řízení

Klein Schiphorst

proti

Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Uwv),

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta (zpravodajka), předsedkyně senátu, C. G. Fernlund, A. Arabadžev, S. Rodin a E. Regan, soudci,

generální advokát: P. Mengozzi,

vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 20. září 2017,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen J. Hut, jako zmocněnkyní,

– za nizozemskou vládu L. Noort a K. Bulterman, jako zmocněnkyněmi,

– za českou vládu M. Smolkem, J. Pavlišem a J. Vláčilem, jako zmocněnci,

– za dánskou vládu M. Wolff, jakož i C. Thorningem a J. Nymann-Lindegrenem, jako zmocněnci,

– za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,

* Jednací jazyk: nizozemština.

– za švédskou vládu A. Falk, C. Meyer-Seitz a H. Shev, jakož i L. Swedenborgem a F. Bergiusem, jako zmocněnci,

– za norskou vládu K. Moenem a D. Lundem, jako zmocněnci,

– za Evropskou komisi M. van Beekem a D. Martinem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 29. listopadu 2017,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 64 odst. 1 písm. c) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2004, L 166, s. 1, a oprava Úř. věst. 2004, L 200, s. 1), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 465/2012 ze dne 22. května 2012 (Úř. věst. 2012, L 149, s. 4, dále jen „nařízení č. 883/2004“).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi J. Klein Schiphorstem a Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Správní rada institutu pro správu sociálního zabezpečení zaměstnanců, Nizozemsko), ohledně zamítnutí jeho žádosti o prodloužení doby vývozu dávek v nezaměstnanosti po uplynutí lhůty tří měsíců.

Právní rámec

Unijní právo

Dohoda ES-Švýcarsko

3 Článek 8 Dohody mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Švýcarskou konfederací na straně druhé o volném pohybu osob, podepsané v Lucemburku dne 21. června 1999, schválené jménem Evropského společenství rozhodnutím Rady a Komise 2002/309/ES, Euratom týkajícím se dohody o vědeckotechnické spolupráci, ze dne 4. dubna 2002 o uzavření sedmi dohod se Švýcarskou konfederací (Úř. věst. 2002, L 114, s. 1; Zvl. vyd. 11/41, s. 89; dále jen „Dohoda ES-Švýcarsko“), stanoví:

„Smluvní strany upraví v souladu s přílohou II koordinaci systémů sociálního zabezpečení za účelem zejména:

[…]

b) určení použitelných právních předpisů;

[…]

d) výplaty dávek osobám, které mají bydliště na území smluvní strany;

[…]“

4 Článek 1 přílohy II Dohody ES-Švýcarsko, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ve znění rozhodnutí Smíšeného výboru zřízeného podle Dohody mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Švýcarskou konfederací na straně druhé o volném pohybu osob č. 1/2012 ze dne 31. března 2012 (Úř. věst. 2012, L 103, s. 51) stanoví:

„1. Smluvní strany se s ohledem na koordinaci systémů sociálního zabezpečení dohodly, že budou vzájemně používat právní akty Evropské unie, na něž se odkazuje v oddíle A této přílohy a které jsou pozměněny tímto oddílem, nebo předpisy rovnocenné těmto aktům.

2. Pojmem ‚členský stát (členské státy)' obsaženým v právních aktech uvedených v oddíle A této přílohy se rozumí kromě států, na něž se vztahují příslušné právní akty Evropské unie, i Švýcarsko."

5 Oddíl A této přílohy odkazuje zejména na nařízení č. 883/2004.

Nařízení č. 883/2004

6 Body 3, 4, 32 a 45 odůvodnění nařízení č. 883/2004 uvádějí:

„(3) Nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství [(Úř. věst. 1971, L 149, s. 2)] bylo vícekrát změněno a aktualizováno nejen s ohledem na vývoj na úrovni Společenství, včetně rozsudků Soudního dvora, ale také na změny vnitrostátních právních předpisů. Takové faktory přispěly k tomu, že pravidla Společenství pro koordinaci se stala složitými a rozsáhlými. Nahrazení a současná aktualizace a zjednodušení těchto pravidel má proto zásadní význam pro dosažení cíle volného pohybu osob.

(4) Je nezbytné respektovat zvláštnosti vnitrostátních právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení a vypracovat pouze systém koordinace.

[…]

(32) K posílení mobility pracovníků je obzvlášť vhodné usnadňovat hledání zaměstnání v jednotlivých členských státech; je proto nezbytné zajistit užší a účinnější koordinaci mezi systémy pojištění pro případ nezaměstnanosti a službami zaměstnanosti všech členských států.

(45) Jelikož cíle zamýšleného kroku, totiž opatření pro koordinaci k zaručení možnosti účinného výkonu práva na volný pohyb osob, nemůže být dosaženo uspokojivě na úrovni členských států, a proto z důvodu rozsahu a účinků jich může být lépe dosaženo na úrovni Společenství, může Společenství přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení uvedeného cíle."

7 Článek 2 odst. 1 nařízení č. 883/2004 stanoví:

„Toto nařízení se vztahuje na státní příslušníky členského státu, osoby bez státní příslušnosti a uprchlíky bydlící v některém členském státě, kteří podléhají nebo podléhali právním předpisům jednoho nebo více členských států, jakož i na jejich rodinné příslušníky a pozůstalé."

8 Článek 3 odst. 1 tohoto nařízení zní:

„Toto nařízení se vztahuje na veškeré právní předpisy týkající se těchto oblastí sociálního zabezpečení:

[…]

h) dávky v nezaměstnanosti;

[…]“

9 Článek 7 uvedeného nařízení, nadepsaný „Upuštění od pravidel týkajících se bydliště“, stanoví:

„Nestanoví-li toto nařízení jinak, peněžité dávky náležející podle právních předpisů jednoho nebo více členských států nebo podle tohoto nařízení nelze snížit, změnit, pozastavit, odejmout nebo konfiskovat z toho důvodu, že příjemce nebo jeho rodinní příslušníci bydlí v jiném členském státě než ve státě, ve kterém se nachází instituce odpovědná za poskytování dávek.“

10 Článek 63 téhož nařízení, nadepsaný „Zvláštní ustanovení o upuštění od pravidel týkajících se bydliště“, stanoví:

„Pro účely této kapitoly se článek 7 použije pouze v případech stanovených v článcích 64, 65 a 65a a v mezích v nich stanovených.“

11 Článek 64 nařízení č. 883/2004, nadepsaný „Nezaměstnané osoby odcházející do jiného členského státu“, stanoví:

„1. Zcela nezaměstnaná osoba, která splňuje podmínky právních předpisů příslušného členského státu pro vznik nároku na dávky a která odchází do jiného členského státu s cílem hledat zaměstnání, si zachová nárok na peněžité dávky v nezaměstnanosti za těchto podmínek a s těmito omezeními:

[…]

c) nárok na dávky je zachován po dobu tří měsíců ode dne, kdy dotyčná osoba přestala být k dispozici službám zaměstnanosti státu, který opustila, za předpokladu, že celkové trvání pobírání dávek nepřekročí trvání jejího nároku na dávky podle právních předpisů tohoto členského státu. Příslušné služby nebo instituce mohou prodloužit lhůtu tří měsíců nejvýše na šest měsíců;

[…]

2. Vrátí-li se dotyčná osoba do příslušného státu v době uplynutí lhůty, po kterou má nárok na dávky podle odst. 1 písm. c) nebo před jejím uplynutím, její nárok na dávky podle právních předpisů tohoto státu trvá. Nevrátí-li se před uplynutím této lhůty, ztrácí všechny nároky na dávky podle právních předpisů příslušného státu, nejsou-li tyto právní předpisy v tomto ohledu příznivější. Ve výjimečných případech mohou příslušné služby nebo instituce povolit dotyčné osobě vrátit se později bez ztráty nároku.

[…]“

Nizozemské právo

12 Článek 3:4 Algemene wet bestuursrecht (všeobecný správní zákon) uvádí:

„1. Správní orgán zváží všechny zájmy přímo dotčené rozhodnutím, v mezích plynoucích ze zákona nebo z povahy uplatňované pravomoci.

2. Nežádoucí účinky rozhodnutí pro jednu či více dotyčných osob by neměly být nepřiměřené cílům sledovaným rozhodnutím.“

13 Podle čl. 19 odst. 1 písm. e) Werkloosheidswet (zákon o nezaměstnanosti, dále jen „WW“) pracovník, který má bydliště nebo pobývá mimo území Nizozemska z důvodů jiných než rekreačních, nemá nárok na dávky.

14 Článek 19 odst. 9 a 10 WW zní:

„9. Odchylně od odst. 1 písm. e) nárok na dávky neztrácí pracovník, který má bydliště nebo pobývá mimo území Nizozemska z důvodů jiných než rekreačních, pokud se během tohoto pobytu účastní aktivit podporujících své pracovní začlenění ve smyslu kapitol VI a XA, pokud:

a. tyto aktivity netrvají déle než šest měsíců;

b. z prohlášení o úmyslu plyne, že přinášejí skutečnou perspektivu následného přijetí na pracovní místo na dobu alespoň šesti měsíců, a

c. probíhají v členském státě Evropské unie, jiném státě, který je členem Evropského hospodářského prostoru nebo ve Švýcarsku.

10. Pro potřeby tohoto článku se ‚prohlášením o úmyslu‘ rozumí: podepsané prohlášení, v němž se daná osoba zavazuje, že má v úmyslu zaměstnat pracovníka, který se účastní aktivit podporujících jeho pracovní začlenění ve smyslu kapitol VI a XA, jakmile tyto aktivity skončí.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

15 Pan Klein Schiphorst, nizozemský státní příslušník, v době, kdy měl bydliště v Nizozemsku a byly mu tam od 2. května 2011 vypláceny dávky v nezaměstnanosti podle WW, informoval dne 19. července 2012 Institut pro správu sociálního zabezpečení zaměstnanců (dále jen „Uwv“), že zamýšlí odejít do Švýcarska a hledat si tam zaměstnání a za tímto účelem požádal o zachování jeho nároku na dávky v nezaměstnanosti.

16 Rozhodnutím ze dne 8. srpna 2012 Uwv žádosti J. Kleina Schiphorsta vyhověl pro období od 1. září do 30. listopadu 2012.

17 Emailem ze dne 19. listopadu 2012 J. Klein Schiphorst požádal Uwv na základě nařízení č. 883/2004 o prodloužení vývozu svých dávek v nezaměstnanosti nad tři měsíce.

18 Rozhodnutími ze dne 21. listopadu 2012 a ze dne 16. ledna 2013 Uwv zamítl uvedenou žádost, jakož i stížnost podanou proti tomuto zamítnutí. V tomto posledně uvedeném rozhodnutí Uwv vysvětlil, že nevyužil možnosti poskytnuté příslušným službám nebo institucím podle čl. 64 odst. 1 písm. c) nařízení č. 883/2004 prodloužit nanejvýše na šest měsíců lhůtu pro vývoz dávek v nezaměstnanosti.

19 Rozsudkem ze dne 2. října 2013 rechtbank Amsterdam (soud v Amsterodamu, Nizozemsko) vyhověl žalobě podané J. Kleinem Schiphorstem proti rozhodnutí Uwv ze dne 16. ledna 2013 z důvodu, že Uwv dostatečně neodůvodnil, proč nevyužívá takovou možnost.

20 Rozhodnutím ze dne 15. listopadu 2013 Uwv znovu prohlásil stížnost J. Kleina Schiphorsta proti rozhodnutí ze dne 21. listopadu 2012 za neopodstatněnou. Uwv, který má za to, že šance na nalezení práce je o mnoho větší v Nizozemsku než v jiných zemích, uvedl, že ze zásady neprodlužuje vývoz dávek v nezaměstnanosti po uplynutí lhůty tří měsíců, v souladu s instrukcemi Minister van Sociale zaken en Werkgelegenheid (ministr sociálních věcí a práce, Nizozemsko). V tomto rámci se Uwv domníval, že snaha J. Kleina Schiphorsta o nalezení práce ve Švýcarsku a okolnosti, které uvádí, neumožňují mít za to, že by v projednávaném případě bylo nerozumné držet se takové zásady.

21 Rozsudkem ze dne 4. června 2014 rechtbank Amsterdam (soud v Amsterodamu) zamítl žalobu podanou J. Kleinem Schiphorstem proti rozhodnutí ze dne 15. listopadu 2013. Tento soud měl za to, že s ohledem na diskreční povahu možnosti uvedené v čl. 64 odst. 1 písm. c) nařízení č. 883/2004 může Uwv využít tuto možnost v souladu s pravidly vnitrostátního práva.

22 Pan Klein Schiphorst se proti tomuto posledně uvedenému rozsudku odvolal k Centrale Raad van Beroep (odvolací soud ve věcech sociálního zabezpečení a veřejné služby, Nizozemsko).

23 V této souvislosti má předkládající soud pochybnosti o souladu rozhodnutí Uwv, kterým se zamítá využít ve prospěch J. Kleina Schiphorsta možnost, kterou příslušným službám a institucím přiznává čl. 64 odst. 1 písm. c) druhá věta nařízení č. 883/2004, aby se prodloužila doba vývozu dávek v nezaměstnanosti o tři měsíce, s unijním právem.

24 Konkrétně se předkládající soud nejprve dotazuje, zda jsou členské státy oprávněny, aby za žádných okolností nevyužily tuto možnost. V případě záporné odpovědi má tento soud za to, že je nezbytné určit, zda s ohledem na cíl a účel nařízení č. 883/2004, zákaz stanovení pravidla týkajícího se bydliště nebo s ohledem na volný pohyb občanů Unie a pracovníků, mohou členské státy v zásadě odmítnout uplatnit uvedenou možnost a konkrétně ji využít pouze za zvláštních okolností. Konečně v případě, že bude odpověď znovu záporná, se předkládající soud táže, jak musí členské státy využívat tuto možnost.

25 Za těchto podmínek se Centrale Raad van Beroep (odvolací soud ve věcech sociálního zabezpečení a veřejné služby) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Může být možnost stanovená v čl. 64 odst. 1 písm. c) nařízení č. 883/2004 s ohledem na články 63 a 7 [tohoto nařízení] a na cíl a účel [uvedeného] nařízení, jakož i volný pohyb osob a pracovníků uplatňována tak, že žádost o prodloužení vývozu dávek v nezaměstnanosti se v zásadě zamítne, kromě případu, kdy by měl Uwv za to, že vzhledem ke zvláštním okolnostem konkrétního případu, například pokud existuje konkrétní a prokazatelná perspektiva zaměstnání, nemůže rozumně odmítnout prodloužení doby vývozu?

2) V případě záporné odpovědi na tuto otázku: Jakým způsobem mají členské státy možnost stanovenou v čl. 64 odst. 1 písm. c) nařízení č. 883/2004 uplatňovat?“

K předběžným otázkám

Úvodní poznámky

26 Předběžné otázky se týkají výkladu nařízení č. 883/2004, zejména jeho článku 64, který upravuje podmínky, za kterých si zcela nezaměstnaná osoba, která splňuje podmínky právních předpisů příslušného členského státu pro vznik nároku na dávky a která odchází do jiného členského státu s cílem hledat zaměstnání, zachová nárok na dávky v nezaměstnanosti.

27 V projednávaném případě z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že spor v původním řízení se týkal zachování nároku na dávky v nezaměstnanosti nizozemského státního příslušníka, který neodešel do jiného členského státu, ale do třetího státu, a sice Švýcarské konfederace, s cílem hledat zaměstnání.

28 Podle článku 8 Dohody ES-Švýcarsko smluvní strany upraví v souladu s přílohou II této dohody koordinaci systémů sociálního zabezpečení za účelem zejména určení použitelných právních předpisů a výplaty dávek osobám, které mají bydliště na území smluvní strany. Přitom oddíl A bod 1 přílohy II Dohody ES-Švýcarsko stanoví, že smluvní strany budou vzájemně používat nařízení č. 883/2004. Protože se podle čl. 1 odst. 2 uvedené přílohy „pojmem ‚členský stát (členské státy)‘ obsaženým v právních aktech uvedených v oddíle A této přílohy rozumí kromě států, na něž se vztahují příslušné právní akty Evropské unie, i Švýcarsko“, pokrývají ustanovení tohoto nařízení rovněž Švýcarskou konfederací.

29 Za těchto podmínek situace žalobce v původním řízení, státního příslušníka členského státu, který podléhá nizozemským právním předpisům ohledně dávek v nezaměstnanosti a který odešel do Švýcarska s cílem hledat si zaměstnání, spadá do působnosti nařízení č. 883/2004.

K první otázce

30 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 64 odst. 1 písm. c) nařízení č. 883/2004 musí být vykládán v tom smyslu, že brání takovému vnitrostátnímu opatření, jaké je dotčeno v původním řízení, které příslušné instituci ukládá, aby ze zásady zamítla jakoukoliv žádost o prodloužení doby vývozu dávek v nezaměstnanosti nad tři měsíce, pokud se uvedená instituce nedomnívá, že zamítnutí této žádosti by vedlo k nepřiměřenému výsledku.

31 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle bodů 4 a 45 odůvodnění nařízení č. 883/2004 je účelem tohoto nařízení koordinovat vnitrostátní systémy sociálního zabezpečení členských států k zaručení možnosti účinného výkonu práva volného pohybu osob. Toto nařízení aktualizovalo a zjednodušilo pravidla obsažená v nařízení č. 1408/71, přičemž se zároveň zachoval cíl posledně uvedeného nařízení.

32 Jak vyplývá z čl. 64 odst. 1 nařízení č. 883/2004, zcela nezaměstnaná osoba, která splňuje podmínky právních předpisů příslušného členského státu pro vznik nároku na dávky a která odchází do jiného členského státu s cílem hledat zaměstnání, si zachová nárok na peněžité dávky v nezaměstnanosti za podmínek a s omezeními, které tento článek uvádí.

33 Konkrétně čl. 64 odst. 1 písm. c) první věta tohoto nařízení stanoví, že nárok na dávky „je“ zachován po dobu tří měsíců ode dne, kdy dotyčná osoba přestala být k dispozici službám zaměstnanosti státu, který opustila, za předpokladu, že celkové trvání pobírání dávek nepřekročí trvání jejího nároku na dávky podle právních předpisů tohoto členského státu. Článek 64 odst. 1 písm. c) druhá věta tohoto nařízení naopak uvádí, že příslušné služby nebo instituce „mohou“ prodloužit tuto lhůtu tří měsíců nejvýše na šest měsíců.

34 Podle ustálené judikatury Soudního dvora je třeba pro výklad ustanovení unijního práva vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí (rozsudek ze dne 8. listopadu 2016, Ogňanov, C-554/14, EU:C:2016:835, bod 31).

35 Pokud jde o znění čl. 64 odst. 1 písm. c) první věty nařízení č. 883/2004, jednoznačně z něj vyplývá, že nárok na dávky v nezaměstnanosti je zachován po dobu tří měsíců ode dne, kdy zcela nezaměstnaná osoba odešla do jiného členského státu s cílem hledat si zaměstnání. V tomto ohledu již Soudní dvůr rozhodl ve vztahu k článku 69 nařízení č. 1408/71, ustanovení, které předcházelo článku 64 nařízení č. 883/2004, že toto prvně uvedené ustanovení poskytovalo nezaměstnanému pracovníkovi možnost vyhnout se v určitém období, s cílem hledat zaměstnání, povinnosti uložené v jednotlivých vnitrostátních právních úpravách být k dispozici službám zaměstnanosti příslušného členského státu, aniž ztrácí nárok na dávky v nezaměstnanosti v tomto členském státě (rozsudky ze dne 19. června 1980, Testa a další, 41/79, 121/79 a 796/79, EU:C:1980:163, bod 4, jakož i ze dne 21. února 2002, Rydergård, C-215/00, EU:C:2002:111, bod 17).

36 Pokud jde o čl. 64 odst. 1 písm. c) druhou větu nařízení č. 883/2004, tento uvádí, že příslušné služby nebo instituce „mohou“ prodloužit lhůtu tří měsíců nejvýše na šest měsíců.

37 V tomto ohledu, jak uvádějí nizozemská, dánská, švédská a norská vláda v písemných vyjádřeních, z použití slova „mohou“ vyplývá, že toto ustanovení neukládá příslušným institucím povinnost prodloužit na nanejvýš šest měsíců období, ve kterém zcela nezaměstnaná osoba, která odchází do jiného členského státu s cílem hledat si zaměstnání, nadále pobírá dávky v nezaměstnanosti.

38 Kromě toho, jak všechny zúčastněné strany upřesnily na jednání, přípravné práce, které vedly k přijetí tohoto ustanovení, prokazují, jak uvedl generální advokát v bodě 34 svého stanoviska, že původní návrh Komise, jehož cílem měla být povinná šestiměsíční lhůta pro vývoz, nemohl získat podporu Rady Evropské unie, přičemž členské státy se nakonec dohodly na formulaci, která tvoří znění čl. 64 odst. 1 písm. c) druhé věty nařízení č. 883/2004.

39 Pokud jde o kontext, do kterého spadá čl. 64 odst. 1 písm. c) nařízení č. 883/2004, je třeba uvést, že zaprvé dávky v nezaměstnanosti vyplácí příslušná instituce v souladu s právními předpisy, které uplatňuje, na své náklady, v souladu s čl. 64 odst. 1 písm. d) tohoto nařízení.

40 Zadruhé z čl. 64 odst. 2 tohoto nařízení vyplývá, že pokud se dotyčná osoba nevrátí do příslušného státu k uplynutí lhůty, po kterou má nárok na dávky podle čl. 64 odst. 1 písm. c) téhož nařízení nebo před jejím uplynutím, a sice v době tří měsíců, nebo případně, pokud je toto období prodlouženo příslušnými institucemi, nanejvýš v době šesti měsíců, ztrácí všechny nároky na dávky podle právních předpisů příslušného státu, přičemž uvedené instituce mohou ve výjimečných případech povolit dotyčné osobě vrátit se později bez ztráty nároku.

41 Přitom jak generální advokát uvedl v bodě 55 svého stanoviska, toto ustanovení umožňuje příslušným institucím zejména prodloužit „ve výjimečných případech“ dobu tří měsíců, během které má dotčená osoba nárok na dávky, aby se zabránilo tomu, že ztráta veškerých nároků na dávky v případě opožděného návratu po uplynutí této lhůty povede k nepřiměřeným výsledkům. Taková možnost potvrzuje, že období vývozu dávek v nezaměstnanosti může být omezeno na tři měsíce, přičemž příslušné orgány nejsou povinny na základě čl. 64 odst. 1 písm. c) druhé věty nařízení č. 883/2004 prodloužit toto období až na šest měsíců.

42 Toto konstatování je podpořeno okolností, podle které nařízení č. 883/2004 nestanoví podmínky, za kterých zcela nezaměstnaná osoba, která odchází do jiného členského státu s cílem hledat zaměstnání, může mít prospěch z prodloužení uvedeného období nad tři měsíce.

43 Pokud jde o cíl sledovaný nařízením č. 883/2004, jak bylo připomenuto v bodě 31 tohoto rozsudku, cílem tohoto nařízení je koordinace systémů sociálního zabezpečení existujících v členských státech, aby byl zaručen účinný výkon volného pohybu.

44 V tomto ohledu je třeba připomenout, že toto nařízení nezavádí společný systém sociálního zabezpečení, ale umožňuje, aby nadále existovaly rozdílné vnitrostátní systémy, a jeho jediným cílem je zajistit koordinaci těchto systémů, aby byl zaručen účinný výkon volného pohybu osob. Uvedené nařízení tak umožňuje, aby nadále existovaly různé systémy, které vedou k různým pohledávkám ve vztahu k jednotlivým institucím, vůči nimž má příjemce přímé nároky buď pouze na základě vnitrostátního práva, nebo na základě vnitrostátního práva doplněného, pokud je to nutné, unijním právem (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 19. září 2013, Brey, C-140/12, EU:C:2013:565, bod 43, a ze dne 14. června 2016, Komise v. Spojené království, C-308/14, EU:C:2016:436, bod 67).

45 Dále je třeba uvést, že v době platnosti nařízení č. 1408/71 Soudní dvůr již rozhodl, že nárok na zachování dávek v nezaměstnanosti po dobu tří měsíců přispívá k zajištění volného pohybu pracovníků (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. června 1980, Testa a další, 41/79, 121/79 a 796/79, EU:C:1980:163, bod 14). Přitom takový závěr platí rovněž ohledně nařízení č. 883/2004, jelikož toto nařízení mimo jiné zaručuje vývoz dávek v nezaměstnanosti po dobu tří měsíců a navíc umožňuje prodloužení této doby nanejvýš na šest měsíců.

46 Z toho vyplývá, že čl. 64 odst. 1 písm. c) nařízení č. 883/2004 zaručuje vývoz dávek v nezaměstnanosti jen po dobu tří měsíců, přičemž nicméně umožňuje podle vnitrostátního práva prodloužení uvedené doby nanejvýš na šest měsíců.

47 Tento výklad není zpochybněn zásadou upuštění od pravidel týkajících se bydliště, jak je uvedena v článku 7 nařízení č. 883/2004, na kterou odkazuje předkládající soud ve znění své předběžné otázky.

48 Z tohoto článku, zejména ze slovního spojení „nestanoví-li [nařízení č. 883/2004] jinak“, totiž vyplývá, že toto nařízení obsahuje zvláštní ustanovení, která se odchylují od zásady upuštění od pravidel týkajících se bydliště. Tak je tomu v případě článku 63 uvedeného nařízení, nadepsaného „Zvláštní ustanovení o upuštění od pravidel týkajících se bydliště“, který stanoví, že pokud jde o situaci zcela nezaměstnané osoby, která splňuje podmínky vyžadované právními předpisy příslušného členského státu pro vznik nároku na dávky a která odchází do jiného členského státu, se upuštění od pravidel týkajících se bydliště použije pouze na případy stanovené v článku 64 téhož nařízení a v mezích v něm stanovených.

49 Jak tvrdila dánská, švédská a norská vláda na jednání, ze znění článku 7, ve spojení s článkem 63, jakož i s čl. 64 odst. 1 písm. c) nařízení č. 883/2004 vyplývá, že nárok na vývoz dávek v nezaměstnanosti pro zcela nezaměstnanou osobu, která odchází do jiného členského státu s cílem hledat si zaměstnání, je zaručen zaprvé po dobu tří měsíců podle čl. 64 odst. 1 písm. c) první věty tohoto nařízení a případně zadruhé, po následující období nanejvýše do šesti měsíců, když měla dotčená osoba prospěch z prodloužení doby tří měsíců na základě vnitrostátních právních předpisů příslušného členského státu.

50 Kromě toho, jak v zásadě uvedl generální advokát v bodech 80 a 81 svého stanoviska, rozdíly mezi režimy a opatřeními členských států, které využily možnost stanovenou v čl. 64 odst. 1 písm. c) druhá věta nařízení č. 883/2004, nelze považovat za omezení volného pohybu pracovníků, jelikož článek 48 SFEU stanoví koordinaci právních předpisů členských států, a nikoli jejich harmonizaci, takže tímto ustanovením nejsou dotčeny hmotněprávní a procesní rozdíly mezi systémy sociálního zabezpečení každého členského státu, a tudíž jím nejsou dotčena ani práva osob pojištěných v rámci těchto systémů (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 16. července 2009, von Chamier-Glisczinski, C-208/07, EU:C:2009:455, bod 84, jakož i ze dne 11. dubna 2013, Jeltes a další, C-443/11, EU:C:2013:224, bod 43).

51 Pokud jde o kritéria, na základě kterých příslušná instituce může prodloužit dobu vývozu dávek v nezaměstnanosti nanejvýš na šest měsíců, je třeba zdůraznit, že jestliže, tak jako v projednávané věci, dotčený členský stát využil možnost uvedenou v čl. 64 odst. 1 písm. c) druhé větě nařízení č. 883/2004, přísluší mu, aby v případě, že toto nařízení nestanoví kritéria, přijal za dodržení unijního práva vnitrostátní opatření, která upravují prostor příslušné instituce pro uvážení, zejména tím, že upřesní podmínky, za jakých se nezaměstnané osobě, která odchází do jiného členského státu s cílem hledat zaměstnání, povolí či nepovolí prodloužit dobu vývozu dávek v nezaměstnanosti nad tři měsíce nanejvýš na šest měsíců.

52 V projednávaném případě z písemností ve spise předloženém Soudnímu dvoru, jakož i z upřesnění nizozemské vlády na jednání vyplývá, že Nizozemské království nejprve na základě instrukce ministra sociálních věcí a práce z ledna 2011 upustilo od využití možnosti nabízené čl. 64 odst. 1 písm. c) druhou větou nařízení č. 883/2004. Nicméně poté, co Rechtbank Amsterdam (soud v Amsterodamu) v rozsudku ze dne 2. října 2013 vydaném ve věci v původním řízení rozhodl, že zamítnutí žádosti o prodloužení lhůty pro vývoz dávek v nezaměstnanosti nad tři měsíce musí být odůvodněno, Uwv následně rozhodl, přičemž zároveň dodržel zásadu, že žádosti této povahy nelze vyhovět, že zvláštní okolnosti dotčeného případu, zejména konkrétní a prokazatelná perspektiva zaměstnání, mohou odůvodnit, že se takové žádosti vyhoví. Konkrétně, jak vyplývá z údajů obsažených v předkládacím rozhodnutí, měl Uwv za to, že takové okolnosti existují, jestliže dotčená osoba postupuje způsobem, který může vést k získání zaměstnání a vyžaduje prodloužení pobytu v přijímajícím členském státě nebo jestliže dotčená osoba předložila prohlášení zaměstnavatele v uvedeném členském státě, který jí nabízí skutečnou perspektivu zaměstnání.

53 Za těchto okolností, jak generální advokát uvedl v bodě 78 svého stanoviska, členský stát nadále jedná v mezích stanovených unijním právem, jestliže přijímá opatření, podle nichž může být prodloužena doba vývozu dávek v nezaměstnanosti nejvýše na šest měsíců pouze tehdy, pokud jsou splněny některé podmínky.

54 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na první předběžnou otázku odpovědět tak, že čl. 64 odst. 1 písm. c) nařízení č. 883/2004 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání takovému vnitrostátnímu opatření, jako je dotčeno v původním řízení, které příslušné instituci ukládá, aby ze zásady zamítla jakoukoliv žádost o prodloužení doby vývozu dávek v nezaměstnanosti nad tři měsíce, pokud se uvedená instituce nedomnívá, že zamítnutí této žádosti by vedlo k nepřiměřenému výsledku.

K druhé otázce

55 S ohledem na odpověď podanou na první otázku není namístě odpovídat na druhou otázku.

K nákladům řízení

56 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Článek 64 odst. 1 písm. c) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání takovému vnitrostátnímu opatření, jako je dotčeno v původním řízení, které příslušné

instituci ukládá, aby ze zásady zamítla jakoukoliv žádost o prodloužení doby vývozu dávek v nezaměstnanosti nad tři měsíce, pokud se uvedená instituce nedomnívá, že zamítnutí této žádosti by vedlo k nepřiměřenému výsledku.

Podpisy.

i — Výrok tohoto znění byl po jeho prvním online zpřístupnění předmětem jazykové úpravy.